

📄 Pääkirjoitus

Paaluta sinäkin tutkimusalueesi!

Viestintätieteissä käydään jatkuvaa merkitysten kamppailua: mikä tutkimusalue on tärkeä, mikä vähemmän tärkeä. Valtteina tutkimusalueiden paaluttamis- pelissä ovat perinteisesti olleet aiheen tieteellinen merkittävyys ja sille myön- netty rahoitus. Nykyisin yliopistollinen tutkimus on yhä riippuvaisempi ulkopuolisesta rahoituksesta, ja siksi rahoitus myös määrittää enemmän tutkimusalueiden tieteellistä painoarvoa. Sivistysyliopiston ihanteesta on luovuttu ja meno näyttää jatkuvan kohti tulosvastuullista tuotantolaitosta.

Viestinnän tutkimuksen rahoituksen pohja on muuttunut merkittävästi viimeisen viiden vuoden aikana, kun kentälle on tullut uusia toimijoita. Uudet säätiöt ja eri- laiset yhteistyöhankkeiden rahoituskanavat ovat tervetulleita, ne ovat parantaneet tutkijoiden työllistymistä. Samalla ne kuitenkin suuntaavat tutkimuksen painopisteitä haluamiinsa suuntiin. Uuden median tutkimus on vahvasti rahassa kiinni, sillä sitä pidetään tulevaisuuden alana. Sosiaalinen media on varsinainen sampo, koska myös liike-elämä on erittäin kiinnostunut tutkimustuloksista. Uudet mediailmiöt ovat toki tärkeitä tutkimuskohteita. Mutta esimerkiksi niin kutsuttujen perinteisten viestinten tutkimus ja historiallinen mediatutkimus, jotka auttavat ymmärtämään ja kontekstua- lisoimaan nykyaikaa, näyttävät liukuneen paitsioon. Onneksi niitä tutkitaan kuitenkin myös muualla kuin viestintätieteiden tontilla.

Tutkimusalueiden rahoituksen jatkon turvaamiseksi on tarpeen paaluttaa niiden merkittävyyttä kotimaisilla tieteellisillä julkaisuilla ja kannanotoilla. Esimerkiksi tässä numerossa käsiteltävä suomalaisen aikakauslehtitutkimuksen kartoitus osallistuu perinteisen välinekohtaisen tutkimusalueen merkitsemiseen. Kannustan myös mui- den viestintätieteellisten tutkimusalojen edustajia osallistumaan määrittelypeliin ja tarjoamaan käsikirjoituksia Media & viestintään.

• • •

Tämän numeron avaa Leena Ripatti-Torniaisen teoreettinen artikkeli, jossa tarkas- tellaan kiinnostavasti yhdysvaltalaisen *public journalismin* ja sen suomalaisen version, kansalaisjournalismin, yhtymäkohtia eurooppalaiseen sivistysihanteeseen ja aatehis- torialliseen kehitykseen. Kansalaisjournalismista on kirjoitettu suomalaisen viestin- nän tutkimuksen parissa kohtalaisen runsaasti. Ripatti-Torniaisen tuo kuitenkin kes-

kusteluun uusia näkökulmia kytkemällä kansalaisjournalismikeskustelun sivistyksen käsitteeseen. Suomessa ei ole vain sovellettu amerikkalaista journalismireformia, vaan sitä on kehitelty merkittävästi jo aiemmin juurtuneen sivistysihanteen siivittämänä. Kirjoittaja huomauttaa, että *public journalismin* sivistysluonne on kuitenkin jäänyt suomalaisen kansalaisjournalismin teksteissä tunnistamatta.

Lehden loput kolme artikkelia käsittelevät tai ovat aikakauslehtien tutkimusta, ja muodostavat täten oman teemakokonaisuutensa. Maija Töyry, Laura Saarenmaa ja Nanna Särkkä esittelevät ja arvioivat artikkelissaan aikakauslehtien tutkimusta Suomessa. Reeta Pöyhtärin ja Lauri Haapasen artikkelit ovat puolestaan esimerkkejä tämänhetkisen aikakauslehtitutkimuksen kirjosta.

Töyry, Saarenmaa ja Särkkä pohtivat voisiko aikakauslehtitutkimuksen nähdä omana tutkimusalueenaan. Aikakauslehtitutkimuksen tietotokantaan kerättyjen akateemisten aikakauslehtiaineistojen oppinnäytetöiden analyysi osoittaa kuitenkin, että aikakauslehdet ovat useammin tutkimuksen lähteitä kuin kohteita. Kiintoisa kysymys intermediaalisuuden aikana on, mikä on yksittäisen välineen tutkimuksen merkitys. Kirjoittajat tukeutuvat medium-teoreetikkojen ajatuksiin siitä, että eri mediamuodot eivät ole ainoastaan erilaisten sisältöjen välittämisen kanavia vaan itsessään erityisiä ympäristöjä. Erilaiset viestimet kutsuvat tietynlaiseen vuorovaikutukseen ja rajaavat pois toisenlaisia viestinnän tapoja.

Reeta Pöyhtäri tarkastelee aikakauslehtien luomaa julkisuutta ympäristönä, jossa artikuloidaan maahanmuuttoa ja maahanmuuttajuutta. Artikkelit edustaa tutkimusta, jossa aikakauslehden erityisluonne otetaan huomioon. Pöyhtäri esittää tuloksenaan, että aikakauslehdet esittävät maahanmuuttajia uuden kotimaansa tarkkailijoina ja elämänpoliittisina asiantuntijoina, mutta harvoin varsinaisina asiantuntijoina. Maahanmuuttojulkisuus näyttäytyy eri tavoin myös eri lajityyppiä edustavissa aikakauslehdissä. Esimerkiksi yleisaikakauslehdissä ja ammattilehdissä painottuva ajankohtaisuus ja sanomalehtimäiset käsittelytavat, kun taas ajanviete-lehdissä kirjoitetaan maahanmuutosta erityisesti silloin, kun on saatavilla kiinnostava henkilö ja tarina. Aikakauslehdet kirjoittavat ihmisläheisesti kertoen koskettavia tarinoita maahanmuuttajista.

Viimeisessä artikkelissa Lauri Haapanen kirjoittaa sitaattien käytöstä kaunokirjallisuusjournalistisissa lehtijutuissa. Hänenkin aineistonsa koostuu pääosin aikakauslehdistä, mutta mukana on myös sanomalehtien aikakauslehtimäisiä liitteitä. Lehtijuttujen narratiivista tekstianalyysiä täydentävät suomalaisten toimittajien haastattelut sitaattien käytöstä. Tuloksena Haapanen esittää kaunokirjallisuusjournalististen lehtijuttujen sitaattien erilaisia tehtäviä tekstin kerronnalle sekä sen kontekstualisoinnille.